
Wspieramy procesy restrukturyzacyjno-rozwojowe w polskim górnictwie węgla kamiennego od 2003 roku

Publikacja opracowana w ramach „Programu badań statystycznych statystyki publicznej” - badanie statystyczne „Górnictwo węgla kamiennego i brunatnego”

Sprawozdanie o środowiskowych skutkach działalności górnictwa węgla kamiennego w Polsce

Sprawozdanie za 3 kwartały 2019r.

Spis treści**strona**

1. Wstęp	2
2. Wprowadzenie	2
3. Ochrona wód i gospodarka wodno-ściekowa	3
4. Gospodarka odpadami wydobywczymi i masami skalnymi	5
5. Emisja gazów i pyłów do powietrza atmosferycznego	6
6. Rekultywacja i zagospodarowanie terenów zdegradowanych oraz nakłady finansowe poniesione na ich realizację	7
7. Opłaty za usługi wodne, opłaty naliczone za korzystanie ze środowiska oraz kary za działalność niezgodną z obowiązującymi przepisami ochrony środowiska	8
8. Podsumowanie	11

Spis tablic:

- Tablica 1. Ochrona wód i gospodarka wodno-ściekowa w okresie 3 kwartałów 2019r.
- Tablica 2. Gospodarka odpadami wydobywczymi i masami skalnymi w okresie 3 kwartałów 2019r.
- Tablica 3. Emisja gazów i pyłów do powietrza atmosferycznego w okresie 3 kwartałów 2019r.
- Tablica 4. Rekultywacja i zagospodarowanie terenów zdegradowanych oraz nakłady finansowe poniesione na ich realizację w okresie 3 kwartałów 2019r.
- Tablica 5. Opłaty naliczone za korzystanie ze środowiska w okresie 3 kwartałów 2019r.
- Tablica 6. Porównanie ważniejszych wielkości rzeczowo-finansowych charakteryzujących skutki środowiskowe działalności górnictwa węgla kamiennego w okresie 3 kwartałów 2018r. i 3 kwartałów 2019r.

Spis wykresów:

- Wykres 1. Gospodarka wodami dołowymi w okresie 3 kwartałów 2019r.
- Wykres 2. Zagospodarowanie soli z wód dołowych w okresie 3 kwartałów 2019r.
- Wykres 3. Gospodarka odpadami wydobywczymi i masami skalnymi w okresie 3 kwartałów 2019r.
- Wykres 4. Emisja gazów i pyłów do powietrza atmosferycznego w okresie 3 kwartałów 2019r.
- Wykres 5. Opłaty naliczone za korzystanie ze środowiska w okresie 3 kwartałów 2019r.

1. Wstęp.

Zawarte w niniejszej publikacji informacje o środowiskowych skutkach działalności górnictwa węgla kamiennego w Polsce w okresie 3 kwartałów 2019r. obejmują:

- Polską Grupę Górniczą S.A.,
- Jastrzębską Spółkę Węglową S.A.,
- TAURON Wydobycie S.A.,
- WĘGLOKOKS Kraj Sp. z o.o.,
- LW „Bogdankę” S.A.,
- PG „SILESIA” Sp. z o.o.,
- ZG „SILTECH” Sp. z o.o.,
- ZG EKO-PLUS Sp. z o.o.,
- Spółkę Restrukturyzacji Kopalń S.A.,

zagregowane do poziomu całego sektora górnictwa węgla kamiennego.

Opracowanie wykonano na podstawie formularza statystycznego statystyki publicznej w temacie górnictwa węgla kamiennego i brunatnego, symbol badania 1.44.16(121): **„G-09.10 - sprawozdanie o skutkach środowiskowych działalności górnictwa węgla kamiennego”** - sprawozdanie za III kwartał i 3 kwartały 2019r.

Opracowanie przedstawia najważniejsze informacje w zakresie rzeczowo-finansowym obejmujące najistotniejsze elementy problematyki ochrony środowiska w górnictwie węgla kamiennego w okresie 3 kwartałów 2019r. W Podsumowaniu (pkt. 8) dokonano ponadto - celem porównania - zestawienia wybranych wielkości rzeczowo-finansowych obejmujących 3 kwartały 2018r. oraz 3 kwartały 2019r.

2. Wprowadzenie

Podstawowymi problemami ekologicznymi górnictwa węgla kamiennego są:

- wody zasolone z odwodnienia zakładów górniczych,
- odpady wydobywcze i masy skalne,
- emisja zanieczyszczeń gazowo-pyłowych do powietrza (ze szczególnym uwzględnieniem emisji tzw. gazów cieplarnianych),
- tereny zdegradowane, przeobrażone działalnością górnictwem, wymagające rekultywacji i zagospodarowania.

Istotny ekonomiczny element górnictwej ochrony środowiska stanowią również opłaty za korzystanie ze środowiska wraz z opłatami za usługi wodne (tzw. opłaty „ekologiczne”) oraz administracyjne kary pieniężne za działalność niezgodną z obowiązującymi zasadami ochrony środowiska.

3. Ochrona wód i gospodarka wodno-ściekowa

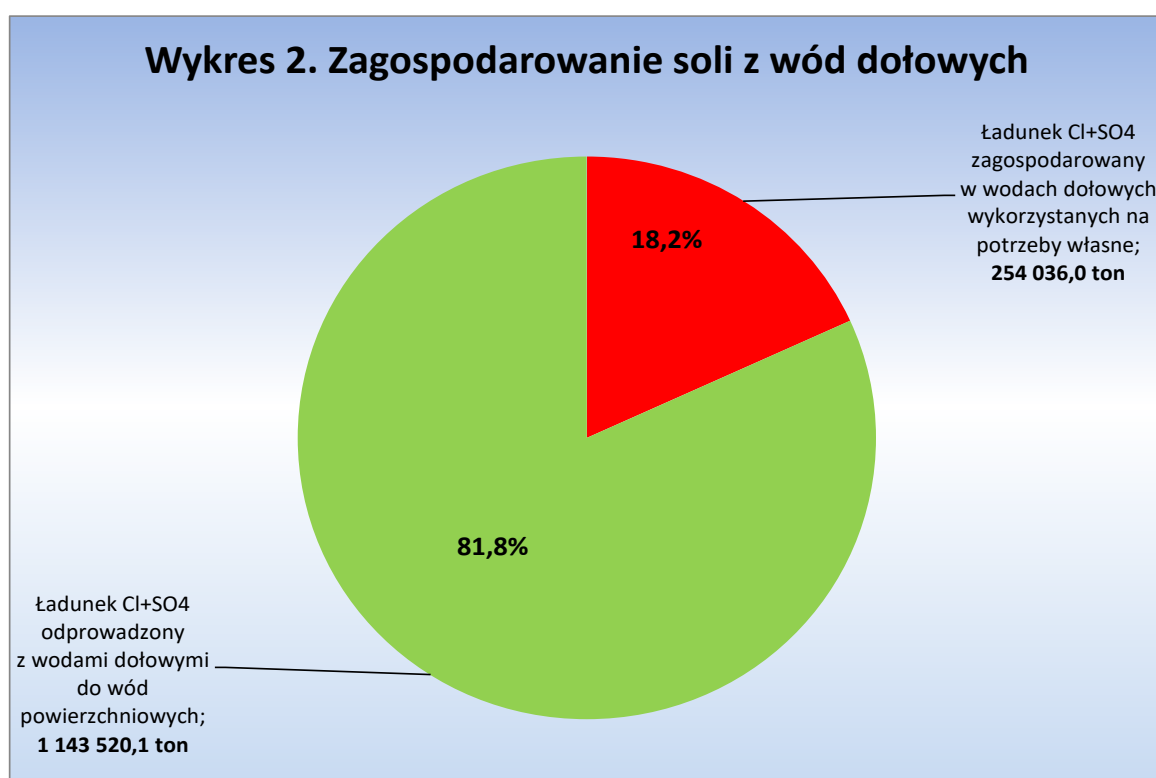
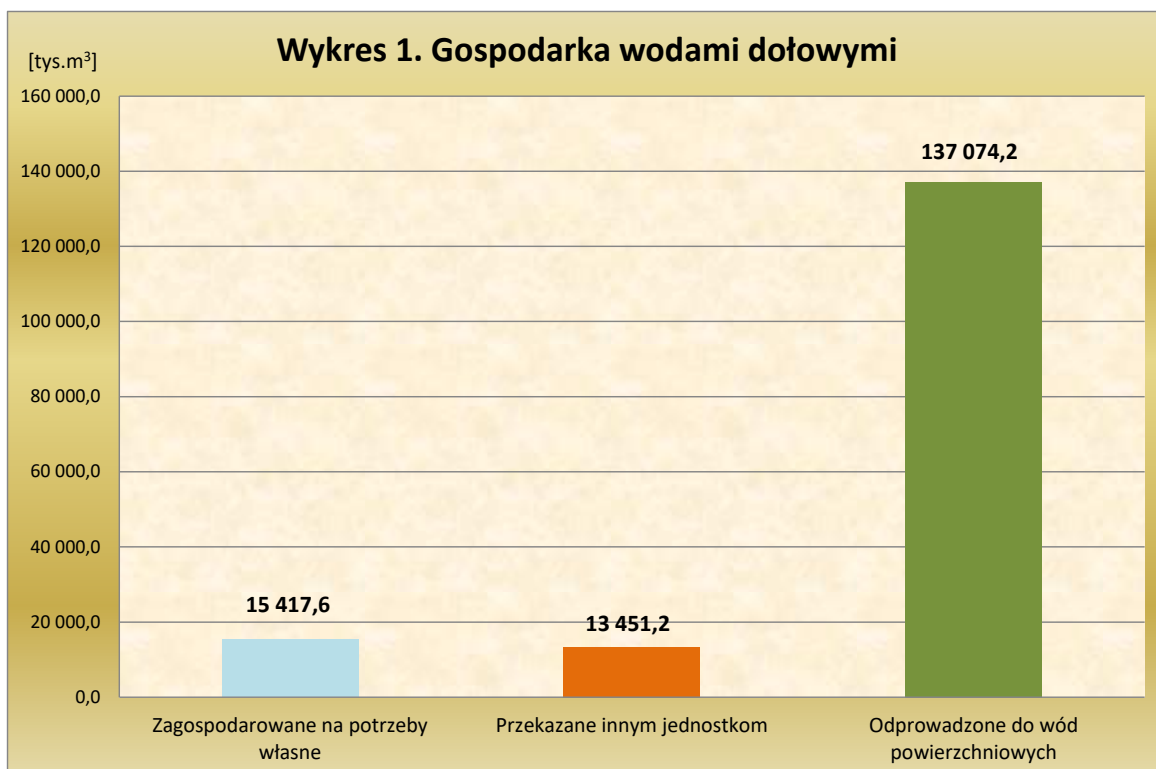
W okresie 3 kwartałów 2019r. górnictwo węgla kamiennego odnotowało pobór wody pitnej i przemysłowej z ujęć powierzchniowych i podziemnych z przeznaczeniem na dwa podstawowe cele: technologiczne oraz socjalno - bytowe na poziomie 7 055,3 tys. m³.

W okresie styczeń - wrzesień 2019r. górnictwo zagospodarowało 28 868,8 tys. m³ wód dołowych, z tego na potrzeby własne wykorzystano 15 417,6 tys. m³ (zagospodarowując w ten sposób ładunek 254,0 tys. ton soli w przeliczeniu na jony chlorkowe Cl i siarczanowe SO₄), natomiast innym jednostkom przekazało 13 451,2 tys. m³ wypompowanych wód dołowych.

W okresie 3 kwartałów 2019r. górnictwo odprowadziło do wód powierzchniowych 142 040,5 tys. m³ ścieków, w tym 137 074,2 tys. m³ niewykorzystanych wód dołowych zawierających ładunek 1 143,5 tys. ton soli (w przeliczeniu na Cl +SO₄).

Tablica 1. Ochrona wód i gospodarka wodno-ściekowa w okresie 3 kwartałów 2019r.

Lp.	Wyszczególnienie		Jedn. miary	3 kwartały 2019r.
<i>1</i>	<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
1	Pobór wody pitnej i przemysłowej z ujęć powierzchniowych i podziemnych		tys. m ³	7 055,3
2	Wody dołowe zagospodarowane - ogółem		tys. m ³	28 868,8
2.1	z tego:	na potrzeby własne	tys. m ³	15 417,6
2.2		ładunek Cl + SO ₄ w wodach zagospodarowanych na potrzeby własne	ton	254 036,0
2.3		przekazanie (sprzedaż) wody innym jednostkom	tys. m ³	13 451,2
3	Odprowadzanie ścieków do wód powierzchniowych - ogółem		tys. m ³	142 040,5
3.1	w tym:	wody dołowe	tys. m ³	137 074,2
3.2		ładunek Cl + SO ₄ w wodach dołowych	ton	1 143 520,1

4. Gospodarka odpadami wydobywczymi i masami skalnymi

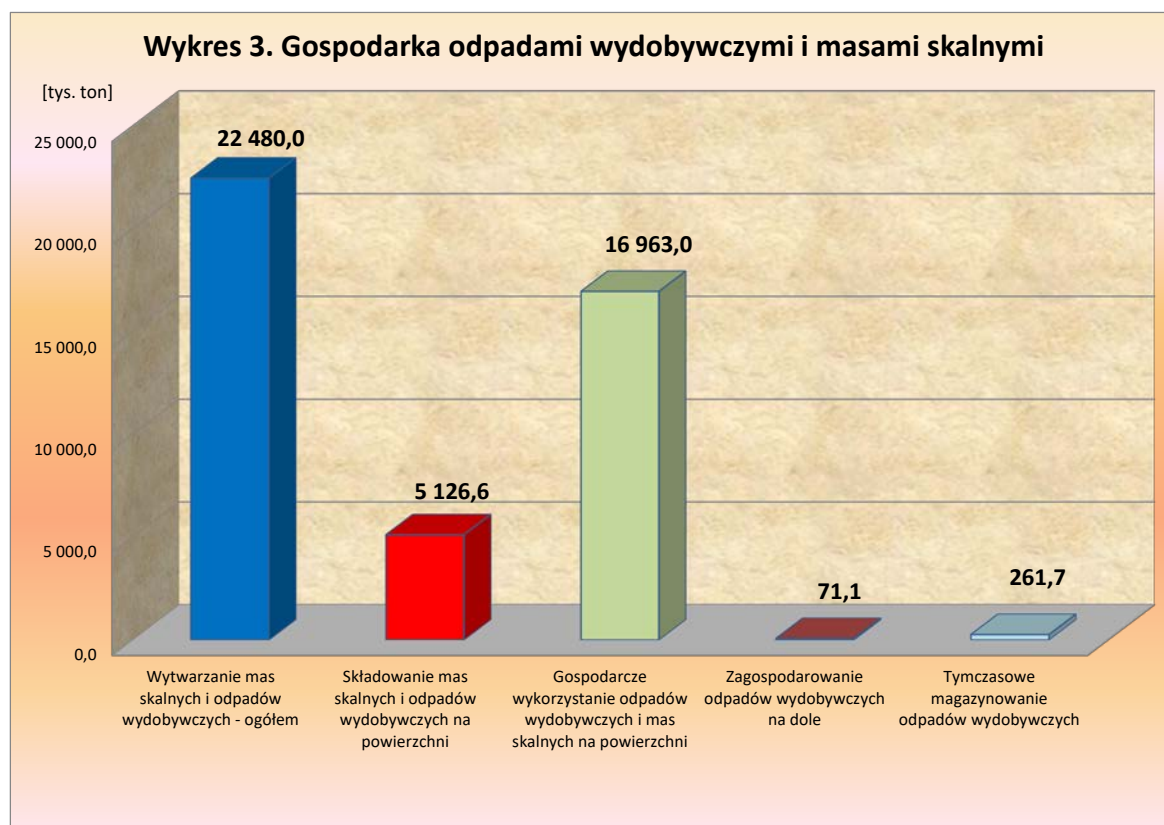
W kopalniach węgla kamiennego w okresie 3 kwartałów 2019r. wydobyto 67 071,5 tys. ton urobku węglowego, w tym wytworzone masy skalne i odpady wydobywcze stanowiły 22 480,0 tys. ton tj. 33,5%. Ponad 96% wytworzonych odpadów pochodziło z procesów wzbogacania węgla w zakładach przeróbczych kopalń (21 664,1 tys. ton).

Kopalnie w okresie styczeń - wrzesień 2019r. wykorzystały gospodarczo na powierzchni 16 963,0 tys. ton odpadów tj. ponad 75% ogólnej ilości odpadów wydobywczymi i mas skalnych wytworzonych przez górnictwo. Zagospodarowane odpady posłużyły głównie do niwelacji terenów (w tym do rekultywacji oraz usuwania szkód górniczych), robót inżynieryjnych oraz hydrotechnicznych jak również do produkcji materiałów budowlanych. Na powierzchni kopalnie w okresie dziewięciu miesięcy 2019r. zeskładowały 5 126,6 tys. ton wytworzonych odpadów, natomiast na dole ulokowały 71,1 tys. ton odpadów. Tymczasowe magazynowanie w tym okresie objęło natomiast 261,7 tys. ton odpadów wydobywczymi.

Kopalnie w okresie 3 kwartałów 2019r. przyjęły ponadto 409,4 tys. ton odpadów obcych, głównie popiołów lotnych i żużli, wykorzystując je głównie do profilaktyki przeciwpożarowej na dole.

Tablica 2. Gospodarka odpadami wydobywczymi i masami skalnymi w okresie 3 kwartałów 2019r.

Lp.	Wyszczególnienie	Jedn. miary	3 kwartały 2019r.
1	2	3	4
1	Wydobycie urobku węglowego	tys. ton	67 071,5
2	Wytwarzanie mas skalnych i odpadów wydobywczymi - ogółem (masy skalne, odpady z robót przygotowawczych na dole, odpady z zakładów przeróbki mechanicznej węgla)	tys. ton	22 480,0
3	w tym : odpady z zakładów przeróbki mechanicznej węgla	tys. ton	21 664,1
4	Składowanie mas skalnych i odpadów wydobywczymi na powierzchni	tys. ton	5 126,6
5	Gospodarcze wykorzystanie odpadów wydobywczymi i mas skalnych na powierzchni	tys. ton	16 963,0
6	Zagospodarowanie odpadów wydobywczymi na dole	tys. ton	71,1
7	Tymczasowe magazynowanie odpadów wydobywczymi	tys. ton	261,7
8	Zagospodarowanie odpadów obcych na dole	tys. ton	409,4

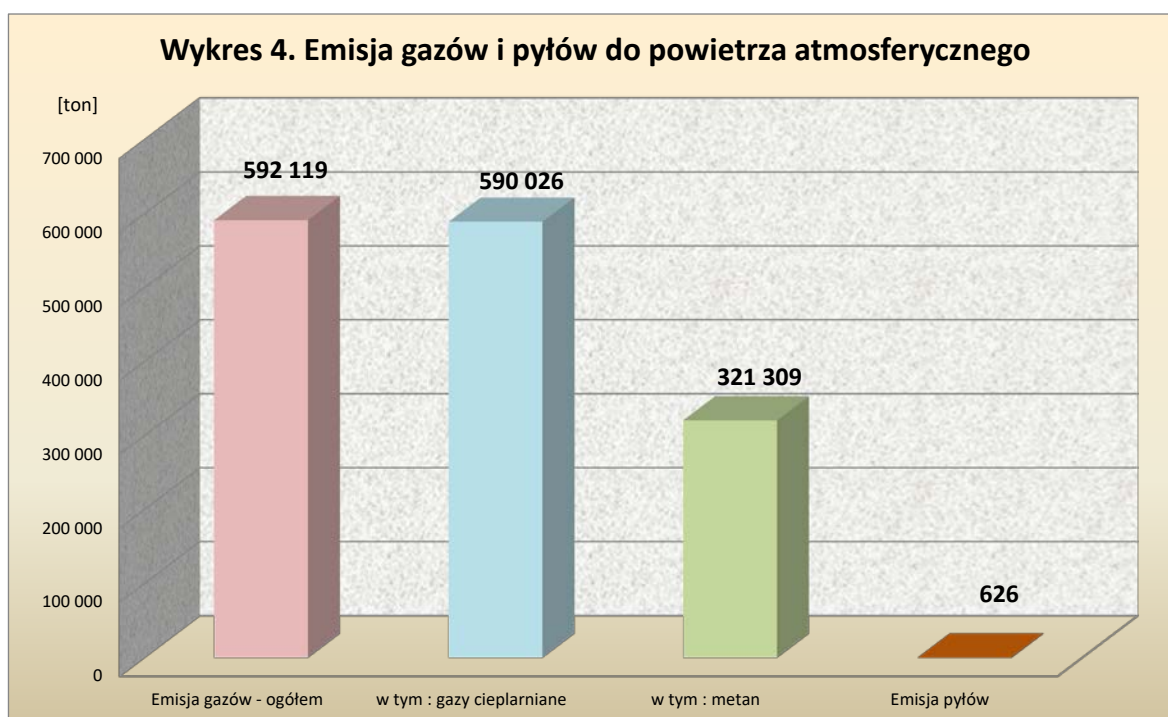
5. Emisja gazów i pyłów do powietrza atmosferycznego

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do powietrza atmosferycznego przez górnictwo węgla kamiennego w okresie 3 kwartałów 2019r. wyniosła 592 745 ton. Zanieczyszczenia gazowe wyemitowane do atmosfery w ilości 592 119 ton stanowiły 99,9% łącznej wielkości emisji gazowo-pyłowej. Pozostałą emisję stanowiły pyły w ilości 626 ton (0,1%).

Spośród wyemitowanych przez górnictwo do powietrza atmosferycznego gazów ponad 99,6% stanowiły tzw. gazy cieplarniane, których emisja w okresie styczeń-wrzesień 2019r. wyniosła 590 026 ton, natomiast pozostałe niecałe 0,4% wyemitowanych gazów (2 093 ton), stanowiły głównie dwutlenek siarki oraz tlenki azotu. Spośród wyemitowanych gazów cieplarnianych udział metanu wyniósł ponad 54% tj. 321 309 ton. Pozostałą wielkość emisji gazów cieplarnianych (268 717 ton, tj. blisko 46%) stanowił przede wszystkim dwutlenek węgla oraz w nieznacznej ilości tzw. freony (czynniki chłodnicze).

Tablica 3. Emisja gazów i pyłów do powietrza atmosferycznego w okresie 3 kwartałów 2019r.

Lp.	Wyszczególnienie	Jedn. miary	3 kwartały 2019r.
1	2	3	4
1	Emisja gazów - ogółem	ton	592 119
1.1	w tym : gazy cieplarniane	ton	590 026
1.1.1	w tym : metan	ton	321 309
2	Emisja pyłów	ton	626

6. Rekultywacja i zagospodarowanie terenów zdegradowanych oraz nakłady finansowe poniesione na ich realizację.

Górnictwo węgla kamiennego w okresie styczeń - wrzesień 2019r. realizowało prace rekultywacyjne i zagospodarowanie terenów zdegradowanych działalnością przemysłową na łącznej powierzchni 166,2 ha. Nakłady finansowe poniesione przez górnictwo na realizację wykonywanych prac wyniosły w okresie dziewięciu miesięcy 2019r. łącznie 19 281,2 tys. zł.

Tablica 4. Rekultywacja i zagospodarowanie terenów zdegradowanych oraz nakłady finansowe poniesione na ich realizację w okresie 3 kwartałów 2019r.

Lp.	Wyszczególnienie	3 kwartały 2019r.	
		Wykonanie [ha]	Koszt [tys. zł]
1	2	3	4
1	Powierzchnia terenów zdegradowanych objęta pracami rekultywacyjnymi i zagospodarowaniem	166,2	19 281,2
1.1	w tym : powierzchnia na której prace zakończono	5,0	937,2

7. Opłaty za usługi wodne, opłaty naliczone za korzystanie ze środowiska oraz kary za działalność niezgodną z obowiązującymi przepisami ochrony środowiska.

W związku z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2018r. nowych zasad i procedur naliczania oraz uiszczania opłat za usługi wodne przez podmioty korzystające ze środowiska (Ustawa z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne, Dz.U.2017.1556 z 23 sierpnia 2017r.), pełna wysokość stosownych opłat za usługi wodne dotycząca okresu 3 kwartałów 2019r. zostanie uwzględniona w sprawozdaniach obejmującym swoim zakresem IV kwartał oraz cały okres 2019r. Niektóre spółki węglowe w okresie sprawozdawczym obejmującym 3 kwartały 2019r. wciąż jeszcze bowiem oczekiwały na aktualne decyzje powstałego w dniu 1 stycznia 2018r. (na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne) Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, określających wysokości naliczonych przez ten organ opłat za korzystanie z usług wodnych.

Sposoby naliczania oraz prezentowania pozostałych opłat za korzystanie ze środowiska (i ewentualnych kar) pozostają bez zmian. Wysokości przedmiotowych opłat są prezentowane w niniejszym opracowaniu w sposób analogiczny jak miało to miejsce w okresach i latach poprzednich. Są więc one podawane jako szacunkowe, a faktyczna wysokość naliczonych opłat za korzystanie ze środowiska (wraz z opłatami za korzystanie z usług wodnych) przez górnictwo węgla kamiennego, zostanie podana wraz ze sprawozdaniem obejmującym okres całego 2019r.

Natomiast odnośnie zagadnień dotyczących rekultywacji i zagospodarowania terenów zdegradowanych, to wysokości nakładów finansowych na realizację wykonywanych prac zostały w niniejszym sprawozdaniu - analogicznie jak w latach poprzednich - podane jako wielkości faktycznie poniesione w okresie 3 kwartałów 2019r.

Szacunkowa wysokość **opłat** za korzystanie ze środowiska przez górnictwo węgla kamiennego (tzw. „opłat ekologicznych”) za okres 3 kwartałów 2019r. wyniosła łącznie 53 525,9 tys. zł.

Na ogólną wysokość opłat ekologicznych za okres 3 kwartałów 2019r. zasadniczy wpływ miały opłaty za ładunek chlorków i siarczanów zawarty w niewykorzystanych wodach dołowych odprowadzanych do wód powierzchniowych, które wyniosły 48 168,6 tys. zł (co stanowiło 90% sumarycznej wysokości szacunkowych opłat ekologicznych).

Z kolei łączna wysokość pozostałych szacunkowych opłat ekologicznych za okres dziewięciu miesięcy 2019r. z tytułu:

- ◆ poboru wody pitnej i przemysłowej z ujęć powierzchniowych i podziemnych,
- ◆ odprowadzania różnego rodzaju ścieków (z wyłączeniem wód dołowych) do wód powierzchniowych,
- ◆ wprowadzania zanieczyszczeń pyłowo - gazowych do powietrza,
- ◆ spalania paliw w silnikach spalinowych,
- ◆ odprowadzania wód opadowych lub roztopowych pochodzących z powierzchni utwardzonych,
- ◆ za inne niewymienione

wyniosła 5 357,3 tys. zł i stanowiła 10% sumy szacunkowych opłat za korzystanie ze środowiska. Do największych w tym okresie zaliczały się opłaty za:

- emisję gazów do powietrza atmosferycznego - 1 350,6 tys. zł (w tym za emisję gazów cieplarnianych - 614,7 tys. zł, z tego emisja metanu - 89,7 tys. zł),
- pobór wody pitnej i przemysłowej z ujęć powierzchniowych i podziemnych - 1 272,0 tys. zł.

Pozycja „inne niewymienione - ogółem” (1 164,7 tys. zł) w poniższej tabelicy 5 obejmuje (w całości) należność z tytułu wykorzystania gruntów rolnych i leśnych na inne cele.

Jednocześnie zgodnie z Ustawą z dnia 10 lipca 2008r. o odpadach wydobywczych (Dz. U. 183 poz. 865 z dnia 31 lipca 2008r.) górnictwo węgla kamiennego nie ponosi opłat z tytułu za składowanie odpadów wydobywczych na powierzchni.

Górnictwu w okresie 3 kwartałów 2019r. nie zostały wyliczone żadne **kary** z tytułu działalności niezgodnej z obowiązującymi przepisami ochrony środowiska.

Tablica 5. Opłaty naliczone za korzystanie ze środowiska w okresie 3 kwartałów 2019r.
*(bez całości opłat wodnych *)*

Lp.	Wyszczególnienie	3 kwartały 2019r. [tys. zł]
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
1	Ładunek soli Cl+SO ₄ odprowadzony z niewykorzystanymi zasolonymi wodami dołowymi do odbiorników powierzchniowych	48 168,6*
2	Odprowadzanie różnego rodzaju ścieków (z wyłączeniem zasolonych wód dołowych) do odbiorników powierzchniowych	868,6*
3	Pobór wody pitnej i przemysłowej z ujęć powierzchniowych i podziemnych	1 272,0*
4	Emisja gazów - ogółem	1 350,6
4.1	w tym : gazy cieplarniane	614,7
4.2	w tym : metan	89,7
5	Emisja pyłów	361,6
6	Spalanie paliw w silnikach spalinowych	239,4
7	Odprowadzanie wód opadowych lub roztopowych pochodzących z powierzchni utwardzonych	100,4
8	Inne niewymienione - ogółem	1 164,7
9	Razem : opłaty naliczone	53 525,9
* - zgodnie z wyjaśnieniem w tekście - pkt 7		

Wykres 5. Opłaty naliczone za korzystanie ze środowiska

8. Podsumowanie

W Tabelicy 6 zestawiono - celem porównania - ważniejsze wielkości rzeczowo-finansowe charakteryzujące zmiany oddziaływania górnictwa węgla kamiennego na środowisko w okresie 3 kwartałów 2018r. i 3 kwartałów 2019r.

Tablica 6. Porównanie ważniejszych wielkości rzeczowo-finansowych charakteryzujących skutki środowiskowe działalności górnictwa węgla kamiennego w okresie 3 kwartałów 2018r. i 3 kwartałów 2019r. (3 kwartały 2018r. oraz 3 kwartały 2019r. - bez całości opłat wodnych*)

Lp.	Wyszczególnienie	Jedn. miary	Wykonanie			
			3 kwartały 2018r.		3 kwartały 2019r.	
			ilość	[tys. zł]	ilość	[tys. zł]
1	2	3	4	5	6	7
1	Wody dołowe zagospodarowane - ogółem	tys. m ³	32 778,4	X	28 868,8	X
2.1	Odprowadzanie ścieków do wód powierzchniowych - ogółem	tys. m ³	137 150,6	45 046,5*	142 040,5	49 037,2*
2.2	w tym: wody dołowe	tys. m ³	132 776,0	X	137 074,2	X
2.3	ładunek Cl + SO ₄ w wodach dołowych	ton	1 056 300,0	43 463,9*	1 143 520,1	48 168,6*
3	Wytwarzanie mas skalnych i odpadów wydobywczych - ogółem (masy skalne, odpady z robót przygotowawczych na dole, odpady z zakładów przeróbki mechanicznej węgla)	tys. ton	20 914,9	X	22 480,0	X
3.1	składowanie mas skalnych i odpadów wydobywczych na powierzchni	tys. ton	5 054,2	0,0	5 126,6	0,0
3.2	gospod. wykorzystanie odpadów wydobywczych i mas skalnych na powierzchni	tys. ton	15 933,7	X	16 963,0	X
3.3	zagospodarowanie odpadów wydobywczych na dole	tys. ton	123,2	X	71,1	X
3.4	tymczasowe magazynowanie odpadów wydobywczych	tys. ton	236,9	X	261,7	X
4	Zagospodarowanie odpadów obcych na dole	tys. ton	713,1	X	409,4	X
5	Emisja pyłów	ton	677	367,0	626	361,6
6	Emisja gazów - ogółem	ton	551 909	1 205,0	592 119	1 350,6
6.1	w tym : gazy cieplarniane	ton	550 364	546,3	590 026	614,7
6.1.1	w tym : metan	ton	367 505	99,1	321 309	89,7
7	Inne niewymienione - ogółem (pobór wody, spalanie paliw w silnikach spalinowych, odprowadzanie wód opadowych lub roztopowych, wykorzystanie gruntów rolnych i leśnych oraz inne)		X	2 659,5*	X	2 776,5*
8	OPLATY RAZEM (2.1 + 3.1 + 5 + 6 + 7)	tys. zł	X	49 278,0	X	53 525,9
9	KARY (ogółem)	tys. zł	X	0,0	X	0,0
10	Powierzchnia terenów zdegradowanych objęta pracami rekultywacyjnymi i zagospodarowaniem	ha	222,4	17 987,5	166,2	19 281,2
10.1	w tym : powierzchnia, na której wyżej wymienione prace zakończono	ha	2,5	153,0	5,0	937,2
11	OGÓLEM OPLATY I KOSZTY (8 + 10)	tys. zł	X	67 265,5	X	72 807,1
* - zgodnie z wyjaśnieniem w tekście - pkt 7.						

- ◆ W okresie styczeń - wrzesień 2019r. górnictwo zagospodarowało 28 868,8 tys. m³ wód dołowych, co w porównaniu do analogicznego okresu 2018r. oznacza **zmniejszenie** ilości zagospodarowanych wód o prawie 12%.
- ◆ W okresie 3 kwartałów 2019r. górnictwo odprowadziło do wód powierzchniowych 142 040,5 tys. m³ ścieków, w tym 137 074,2 tys. m³ niewykorzystanych wód dołowych zawierających ładunek 1 143,5 tys. ton soli (w przeliczeniu na jony chlorkowe i siarczanowe), co w porównaniu do okresu 3 kwartałów 2018r. stanowiło aktualnie **zwiększenie** zrzuconego ładunku soli o ponad 8%. Ten niekorzystny dla środowiska fakt spowodowany był głównie:
 - zwiększoną mineralizacją dopływów naturalnych kopalń, wskutek rozpoczęcia eksploatacji górniczej w nowych, przeważnie głębiej położonych rejonach,
 - mniejszym zakresem działań górniczo - geologicznych wynikających z uwarunkowań wodnych, geologicznych i hydrogeologicznych zakładów górniczych,
 - wynikiem odbudowy poziomów wodonośnych w likwidowanych kopalniach sąsiadujących z kopalniami czynnymi,
 - mniejszym wykorzystaniem i zagospodarowaniem wód dołowych (co wykazano powyżej).
- ◆ W kopalniach węgla kamiennego w okresie dziewięciu miesięcy 2019r. wytworzono łącznie 22 480,0 tys. ton mas skalnych i odpadów wydobywczych, co - w porównaniu do okresu dziewięciu miesięcy 2018r. - oznaczało obecnie **zwiększenie** ilości wytworzonych mas i odpadów o ponad 7% i było głównie konsekwencją zwiększenia stopnia wzbogacania urobku.
- ◆ Kopalnie w okresie styczeń - wrzesień 2019r. wykorzystwały gospodarczo na powierzchni 16 963,0 tys. ton odpadów, co - w porównaniu do okresu styczeń - wrzesień 2018r. - stanowiło aktualnie **zwiększenie** ilości odpadów zagospodarowanych na powierzchni o ponad 6%.
- ◆ Górnictwo w okresie dziewięciu miesięcy 2019r. umieściło na powierzchniowych obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych 261,7 tys. ton mas skalnych i odpadów wydobywczych, co - w porównaniu do analogicznego okresu 2018r. - stanowiło obecnie **zwiększenie** o ponad 10% ilości mas skalnych i odpadów wydobywczych umieszczonych przez górnictwo na tychże obiektach.
- ◆ Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do powietrza atmosferycznego przez górnictwo w okresie 3 kwartałów 2019r. wyniosła 592 745 ton, z czego 592 119 ton stanowiła emisja gazów, w tym 590 026 ton emisja tzw. gazów cieplarnianych. W porównaniu z okresem 3 kwartałów 2018r., wyemitowana obecnie ilość gazów cieplarnianych **zwiększyła się** o ponad 7%.

- ◆ **Szacunkowa** wysokość opłat za korzystanie ze środowiska (tzw. „opłat ekologicznych”) za okres 3 kwartałów 2019r. wyniosła łącznie 53 525,9 tys. zł, co w porównaniu z **szacunkową** wysokością naliczonych opłat za okres 3 kwartałów 2018r., stanowiło obecnie ich **zwiększenie** o ponad 8%. Spowodowane to było przede wszystkim zwiększeniem ilości soli (o ponad 8%) zrzuconej przez górnictwo wraz z wodami dołowymi do środowiska.
- ◆ Górnictwu w okresie styczeń - wrzesień 2019r. nie wyliczono żadnych **kar** z tytułu działalności niezgodnej z obowiązującymi przepisami ochrony środowiska (podobnie jak w okresie styczeń - wrzesień 2018r.).
- ◆ Spółki węglowe realizowały w okresie dziewięciu miesięcy 2019r. prace rekultywacyjne i zagospodarowanie na powierzchni obejmującej 166,2 ha terenów zdegradowanych działalnością przemysłową, w tym na 5,0 ha prace zostały zakończone.